

Nereye Atandın?

Nureddin Yıldız'ın 20.11.2022 tarihli (435.) Hayat Rehberi dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Bütün canlıların rızık endişesi vardır. Kuşlar, yılanlar, balıklar, saymakla bitirilemeyecek kadar canlı ve hepsinin başında da insan, doğduktan hemen sonra kendini rızık mücadelesi içinde bulur. Susmak için rızık arar. Doğduğu gün ağzına verilen meme, yetişkin olmaya başlamasının ardından sırtına gömlek bulma arayışı şüphesiz Allah'ın yaratmasındaki kader gereğidir. İnsan acıkınca yemek yemeyi istedi diye kötü bir durum ortaya çıkıyor değildir. Allah bizi ve diğer bütün canlıları böyle yaratmıştır.

Rabbimiz bizi böyle yarattıysa hastalık ve yaşlılık hâllerimizde dahi elbette rızık arayacağız. Dünyada Allah'a iman eden ile etmeyen kimse arasındaki açık farklardan biri, Müslüman insanın rızıkını Allah'ın helal ettiği nesnelere ve vesilelerle aramasıdır. Allah'a iman etmeyenler ise böyle bir farkındalık sahibi değildir. Ona göre 'midesine insin, ne olursa olsun' fikri hâkimdir ancak mümin sadece helal olanlarla ilgilenilir.

Bilhassa yeni yetişen nesil arasında, devlet memuru olup rızıkını ve geçimini devletten sağlama arzusu neredeyse put hâline gelmiştir. Devlet memuru olmak veya başka bir konumda iş almak ayıp veya günah değildir fakat ülkede kadından erkeğe herkesin devletten bir nebze de olsa nasiplenme hissi içinde bulunması, insanların garantili rızık konusunda alın terinden, kendi üretecekleri fikirden ziyade devletin kasasına güvendiklerini gösterir bu. Sallayabilecek kazması olmayan, kalemine güvenemeyen, çalışmayı süreklileştirebileceğine kendi de itimat etmeyenler kasası büyük devlete, babadan daha baba bir yere dayanmak istemektedirler. Keşke devlete yaslanarak çalışmak ve devletten rızık temin etmek arzusu, 'devletimiz büyüsün, üstün ve güçlü hâle gelmesinde benim de katkım olsun' anlayışından kaynaklansaydı... Aksine, yetişen yeni neslin icat eden, üreten, hareket eden beyinleri devletin söz konusu mekanizmasına kurban edilmektedir.

Devletin güvencesinde bir masa sahibi olup vaktini akşama kadar orada geçirme emeli yalnızca gençlerin problemi değildir. Gençleri ve milleti organize eden hiyerarşide de bu ruh vardır. Liseden mezun olur olmaz, lise müfredat ve sınavlarından daha fazla efor sarf edeceği memurluk imtihanlarına yoğunlaşan genç mantık (sırtı devlete yaslama), o olguyu organize eden yönetici kadroda da vardır.

Bir fabrika kurma yeteneğine sahip, bir sanayi kuruluşunu yirmi yaşında yönetebilecek kabiliyette kimseler, Anadolu insanının 'altın bilezik' tabiriyle andığı memurluk emeli yüzünden bir yerlere atanma hevesiyle dolduruldukları için bugün vatanında üretebilen, yenilik geliştirebilen, ülkesine farklılık katabilmiş insanlar yok denecek kadar azdır. Esnaf olmayı okuyamamış, bir yere atanamamış kimselerin kaderi gibi anlayan zihniyet kalkınamamanın, geri kalmanın temelindedir. Tembellik üzerinden hayat sürdürmenin en bariz işaretlerinden olarak bir evde herkesin, daha doğmadan önce imkân olsa da sigortası ödense ve yaşı gelince muhakkak memur olsa beklentisi gösterilebilir. Herkes devlete bir şifre uydurup onun üzerinden geçim garantisi, rızık güvencesi, biraz da 'itibarlı bir aile' etiketine sahip olma peşindedir. Elbette itibarlıdır; üç çocuğun ikisi devlet memurluğundaysa başka ne olacak!

Tabii ki memurluk da o sabit maaş için beraberinde susmuş, iradesini, derin fikirlerini ve kabiliyetlerini kullanmakta sakınca gören biri profilini getirmektedir. Çünkü konuşursan birileri rahatsız olabilir, tayin problemi çıkabilir. İnsanı hantallaştıran, pasifize eden, öldüren bir problem! Mucit genç bulunamıyor çünkü mucidin fikrini bir üstündekine ikna ile kabul ettirmesi lazımdır, onun da üstünü, onun da en üstü ikna etmesi gerekecektir. Fikir en üste gidebilinceye kadar da mucit çoktan emekli olmaktadır. Sonrasında artık o fikrin vatana faydası olup olmadığının ne önemi kalır...

Bu putun şirin organlarından biri de garantili emekliliktir. Özel iş sahasında kıdem tazminatı tartışmaları, hesaplar, soru işaretleri var ama devlete selamı bir kere verince yirmi beş sene sonra rahata kavuşuluyor...

Dünya hayatı elbette ekonomik, sosyal, siyâsî refahın Müslüman'a haram olduğu bir hayat değildir, olmamalıdır. Alın terinin, üretilen fikirlerin mukaddes oluşu oranında hiçbir devlet mukaddes değildir. Devlet için birileri doğal olarak çalışacaktır, aksi takdirde insanlar bir devlet çatısı altında yaşayamazlar. Fakat biz ümmet-i Muhammed mensubu müminler olarak iş arayan değil, işe aranan insanlar olmaya mecburuz. Ashab-ı kiram kalitesinde Müslümanlık bunu gerektirir. İdealimiz, devamlı iş ilanları veren biri olmak değil, kurumlar tarafından devamlı aranan olmaktır. Bir mümin genç, üniversiteden mezun olduğu zaman devletin üst yetkililerinden mevki sahipleri ona gelerek gerekirse onun için özel kanun çıkaracaklarını, yeter ki devleti için çalışmasını söylemelilerdir. Bunun söylendiği genç, mübarek bir gençtir. Aranan değil, arayan bulunduğu sürece kalitenin bu kıvamı yakalanamaz.

Tembelliğin düğüm hâlinde yaşadığı bu hançer milletimizin sırtında, gençlerimizin yüreğinde duruyorsa gençlerden önce onların babalarının, dedelerinin dillerinden düşmeyen "Hele bir atandın mı..." minvalli putlaştırılmış söylemlerin sahipleri kabahatlidir. "Benim oğlum yetişecek, kimsenin yapmadığını yapacak, çölleri fidanlarla, dağları yollarla kaplayacak" diyen ebeveynler yerine çocuğu için en çabuk atanma kısa yolları araştıran, araçlarla bunu kolaylaştıran anne-babalar bugünkü kötü manzaranın müsebbipleridir. **Hanne annemiz doğacak çocuğunu Allah'a adamıştı, şimdi biz daha doğmadan çocuklarımızın memurluk ataması hayallerini kuruyoruz. Adamak ile atamak arasında yazarken bir harflik fark, anlamda uçurumlar meydana koyuyor.**

Allah'a, vatana, toprağa adanmış genç olmak ile memurluğa atanmak için adanmış olmak bambaşka şeylerdir. Bu fark bünyedeki düşünce kalitesinin zafiyet veya yüksekliğini gösterir. "Bir bizim çocuğumuz mu enayi, dersleri de iyi zaten, bari o atansın" diyenin çocuğu hariç herkes için geçerli olacak bir kuraldan söz etmiyoruz; hepimiz için geçerli.

Ziraatle uğraşmayı, toprağı ihya etmeyi geri kalmışlık, nasipsizlik gördüğün için buğday Anadolu'suna Brezilya'dan mercimek ithal etmek zorunda kalıyorsun. Çünkü kendi atanamadığı için köyde 'mahsur kalmış', 'zavallı' bir hayat geçirmiş insan, atanmış bir çocuğun babası olmak hedefiyle adeta altın yumurtlayan toprakları boş bıraktı. Nasıl olsa sürekli memur ihtiyacı var. Memur memur memur... Bu kadar memurun maaşı nereden ödenecek, bunca memur hangi işi yapacak... önemli değil. Manzarada ne sağ el masum ne de sol.

Kıyamet gününde çok üzülüp pişman olacağımız anlayışlardan biri de şudur: Ashab-ı kiramın bizim zamanımızda yaşayan versiyonu denebilecek kadar mübarek gençler bile kız istemeye gittikleri ailelerden, "Ne zaman atanacak, memurluğu var mı?" sözlerini duymaktadırlar. Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'u fethettiği yaşta, alın teriyle mis gibi parasını kazanan, annesinin daha rahat yaşaması için her ay ödenek ayıran, dua alan biri olması çok da önemli değil; tek önemli şey umursanıyor: Atanmış mı? En azından sözleşmeli olması lazım ki tatmin edebilsin.

Kalkınmış, koca koca devletler başta olmak üzere bütün dünya devletleri idarî yapılanma bozukluğuyla iç içedir. Başta rüşvet olmak üzere idarî fesat bütün dünyada büyük sorundur. Bazıları işe yarayan (arananı) bulup memur yapmaktadır ama umumiyetle, özellikle büyük nüfuslu devletlerde, atandığında ses getirecekler memuriyet koltuklarına getirilmektedir. Bunlar da masaya oturup dünyayı oturduğu devletin masasından ibaret, dünya nüfusunu da kendi ve ailesinden müteşekkil zanneden kimselerdir. Genellikle memurluk, bu mikrobun sirayet ettiği türde bir zihniyetle hasta durumdadır. Bunun sonucunda da memurluk suistimalin en fazla olduğu alanların başında gelmiştir. Çünkü devleti ayağa kaldırarak insana hizmet etmek, böylece insanı yaratandan sevap beklemek anlayışı yerine kendi hayatını kurtarmak, emekliliği garanti etmek, sosyal hakları devletin

güvencesine almak, istediğin zaman da öylesine bir baş ağrısıyla rapor alıp tatil yapmak... Çoğu tatil, bir kısmında da işe geliyormuş gibi davranarak kafa dinlemeyle yıl geçirilir.

Bütün dünyada mekanizma böyle işliyor olsa bile bizim ümmet-i Muhammed'e mensup olmamız, Müslümanlığımız bizi bütün dünyadan ayırabilecek kadar güçlü olmalıdır. Biz öyle bir peygamberin ümmetiyiz ki görev almak için karşısına çıkan kişiye, "Görevi isteyene değil, hak edene veririz" demiştir. Memurluğu, içeriğinde milyonların katkısı bulunan bir kul hakkı yumağı olarak görmeyip milyonlar üzerinden geçirmek diye düşünen anlayışın Müslüman zihniyetinden bir parça olduğunu söyleyemeyiz. "Benim hatam, eksikliğim, beceriksizliğim beni mezarda rahat bırakmaz" diye düşünen bir Müslüman, kim olursa olsun, memurluk gibi görevlere atlamaz. Önüne ricacı valiler, devlet personeli gelir ve görev almaması hâlinde devletin bir bakımdan perişanlık yaşayacağı söylenirse bunu değerlendirir. Üstelik A partisinden olmasına rağmen B partisinden bir devlet idaresi tarafından bu rica getirilmişse bu doğrudan senin kaliteni gösteren bir işarettir.

Diğer türlü Müslüman, üç günlük dünyanın emeklilik veya iş garantisini, sosyal güvence keyfini almış ama sonsuz ahiret hayatını riske atmış olur. Bunun içindir ki Ömer radiyallahu anh vefat edeceği esnada yerine oğlunu bırakmasını rica edenlere, "Bu aileden bir kurban yeter ümmete" demişti. Demek ki ümmeti idare etmeyi kurban olmak görüyordu. Hâlbuki kurtlar bile onun adaletine hayran olarak yaşamıştı.

Müslüman'ın memurluk vazifesiyle arasında duvar olması diye bir prensipten söz edemeyiz ama aranan memur olabilir Müslüman. Tıpkı hastalık anında aranan kan gibi devlete zerk edildiğinde, nesiller onu tanısalar da tanımasalar da rahmetine vesile olurlar. Onun yaptığı işlerden değil insanlar, böcekler dahi faydalanır ve gıyabında fiilî dua ederler. Müslüman memur olduğunda şeriatını, Muhammedî ahlakını bir kenara bırakmaz. Ona ricacı olarak gelenlere de "Ben şeriatı olan bir insanım. Dinimi boya olarak görmüyorum; o benim kas, kemik, et gibi bütünümdür. Dinimden hiçbir şartta taviz vermem" demeye erinmez ve göreve diniyle beraber gelir. "İslam budur, böyle mübarektir" dedikten ahlakını birkaç saniyelğine dahi olsa terk etmez. Hiçbir şey, hiçbir yer ona dinini yedeğe alacağı bir istisnailik vermez; uzak kapsülüne bindirilip dünyadan fersah fersah uzağa gidecek olsa bile bu böyledir.

Bir de bu kişinin memur olduğu günkü ayarları vardır. Müslümansa, ümmet-i Muhammed'den bir parçaysa, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in ahlakıyla donanmışsa edeceği memur yeminine sadıktır. Özel menfaatini geri plana atarak devletin, halkın, toprağın menfaatini önceleyeceğine dair yemin eden biri maaşını aldığı devletin sağladıklarıyla da mesuldür.

Ayrıca memurluk psikolojik yarara varıncaya kadar memura ek kazanç sağlamıyor olmalıdır. Memurluğun 'yan kazanımları' olamaz. Memura x miktarı maaş belirlenmişse devletten kazanım bu kadardır. Hastalanınca tedavi, emekli olunca tazminat verilir. Bir yere giderken harcırah da verirse o devletin ikramıdır. Memuru olduğu ülkenin yasalarında şeffaf biçimde yazılı sosyal-ekonomik haklar dışındaki psikolojik bir şatafat kazanılamaz. Aksi takdirde kıyamet gününde bu insanın sırtına kambur oluverir.

Kamu malı bir dikiş iğnesini bile uhdesine geçiren memur, kıyamet gününde onu Uhud dağı büyüklüğünde bulur karşısında. Memurun değil hediye alması, bazı âlimler memurluk yapılan şehirdeki lokanta dahi yemek yenmemesinin iyi olacağını ifade etmişlerdir. İnsanların sözgelimi vergi dairesinde çalışan biri olarak bildiği memura bakışları, tavırları, iltifatları başkalarına gösterdiklerinden farklı olur. Bütün mezhep uleması, görevinin ekseninde kalan memurun hediye almasının tıpkı hırsızlık gibi haram sayılacağına fetva vermişlerdir. Bu hükmü ortaya koyduğumuzda, devlet imkânlarını özel ihtiyaçlar için kullanmanın mahzurunu belirtmeye herhâlde gerek olmaz. Kişinin böylesi faydalanmaları için belirleyeceği muhasebeler de geçerli değerlendirmeler değildir. Mesela iş yerindeki fotokopi makinesini evinin ihtiyaçları için kullanan ama buna karşın geçen günlerde de işten

zaten mesai saatinden yarım saat geç çıkmasını öne sürerek bir nevi karşılık sayılabileceğini söyleyen kişinin burada kurduğu mahkemenin sahibi kendisidir. İnsan kendi mahkeme ve muhakemesinin hâkimi kendi olmaz; ama kendi kendini kandırabilir!

Memur, devletin kasasından çalamayacağı gibi vaktinden de çalamaz. Önünde görevi olan bilgisayardan fazla cep telefonuna bakan, her işi bu yüzden geciken biri büyük vebal ve kul hakkı göğüslemektedir. Bir hastanede, vergi dairesinde beş dakikanın maliyeti nedir? O beş dakikayı hesap ederek bir aylık maaşlarından iade etmeleri lazımdır. Vatandaşın mağdur, devlet işinin gecikmiş olacağı her aksama günün birinde açılacak dosyalara kaydedilmektedir. Ama o gün telafi etmek de mümkün olmayacaktır. ‘Hiç hırsızlık yapmamış memur’ tabiri, evet, vardır böyle biri ama yapmadığı sadece para hırsızlığı olmasın? Vakitten de çalmamış bir memur mu acaba?

İlgisi, uzmanlığı olmayan bir alanda sırf onun sülalesinden birinin devlete atanması, devletten yardımı böyle görmesi için memurluğa yerleştirilmiş ve adeta işi o göreve atandıktan sonra öğrenmiş birinin de aldığı vebaldir, haktır. Ümmetimizin başında birkaç yıl bulunmuş harika bir lider olan Ömer bin Abdülaziz, bir akşam evinde mumu yanmaktayken gelen akrabasını buyur etmiş. Onu yerine oturtmuş ve gidip başka bir mum alıp onu yakmış. Misafiri niye böyle yaptığını merak edince de öteki mumun devlet parasıyla alındığı, bunun şahsî parasından alınmış olduğu cevabını vermiş. Akrabasıyla şahsî muhabbet edeceği zaman devlet mumunun ışığında oturmayı istememiş.

Bize masal kıvamında gelen durumlar...

Yalan ve hileyle yapılan her iş, sonrasında faturasını devletin ödediği iştir. Müfettiş olarak iyi tahkik etmediğin için birinin sürülmesine sebep olan, iki sene sonra mahkeme kararıyla dönen mağdurlar alamadığı maaşları ve zehirli faizi toplayıp geri almasının ardından müfettişliğinde hiçbir vebal olmadığını düşünmeye devam mı edecek? Nasıl olsa kurum ödüyor bütün parayı, müfettiş değil... O kadar kolay mı sanıyoruz?

*

Özellikle genç kardeşlerim,

Aranan memur adayı olun. Bunun için de yükünüzü tam alın, okuduğunuz branşı seçerken reklamlara göre seçmeyin, kabiliyet ve beceri durumunuzu iyi değerlendirin.

Yoksa sizin yüzünüzden kıyamet kopacak, haberiniz olsun.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz, kıyametin ne zaman kopacağı sorusuna, “Emanetin kıymeti bilinmediğinde kıyameti bekleyin” diye cevap vermiş, bunu açıklarken de “*ehli olmayana işlerin verilmesidir*” buyurmuştur.

‘Vatan için, ülkeye katkı için’ edebiyatını herkes yapabilir, buna çok kimse de inanabilir, nitekim inanmaktadır. Fakat melekler böyle laf cambazlıklarından pek anlamaz, samimiyetle insanın içinde olup bitenleri kaydederler. Müminler olarak memurluk kavramı ve olgusunu düşünmek; yeterlilik, güvenilirlik, çevre ve psikoloji açısından müsait olanların aranarak memur olmayı zihinlerinden geçirmesi meselesini düşünmemiz lazımdır. Becerilemeyen, berbat edilen işlerin vebali memurları mezardan itibaren bulacaktır.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah’a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

